

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 357/2023-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Lászlóm Lengyelom, advokátom, Športová 45, Dunajská Streda, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 S 142/2014-97 z 3. októbra 2018 a proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Sžr 4/2019 z 24. novembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkami súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozsudky zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na ďalšie konanie.

2. Ústavný súd považoval za potrebné najskôr ustáliť predmet konania vymedzený sťažovateľkou. Podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak. Sťažovateľka v úvodnej časti ústavnej sťažnosti označila za porušovateľa svojich práv iba Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“), vo vzťahu ku ktorému žiada vysloviť porušenie označených práv a ktorého napadnutý rozsudok zároveň navrhuje zrušiť v petite ústavnej sťažnosti. Z obsahu petitu ústavnej sťažnosti zároveň vyplýva, že požaduje vysloviť

porušenie označených základných práv aj vo vzťahu k rozsudku krajského súdu, ktorý aj navrhuje zrušiť, a preto ústavný súd ustálil predmet konania tak, ako to je uvedené v záhlaví uznesenia.

3. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých rozsudkov a príloh pripojených k ústavnej sťažnosti sťažovateľkou vyplýva nasledujúci stav veci: Sťažovateľka sa domáhala navrátenia vlastníctva k pozemku evidovanému v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] v pozemkovoknižnej vložke č. [REDAKOVANÉ], číslo parcely [REDAKOVANÉ], druh pozemku: orná pôda s výmerou 5700 m² (ďalej aj „pozemok“) v zmysle zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z. z.“). Okresný úrad Bratislava, pozemkový a lesný odbor (ďalej len „správny orgán“) rozhodnutím č. 3709/2004, OU-BA-PLO-2014/93563/19092/MBE z 26. mája 2014 (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu“) rozhodol, že navrhovateľka nespĺňa podmienky uvedené v § 1 a § 2 zákona č. 503/2003 Z. z., pretože nepreukázala nadobudnutie vlastníckeho práva k pozemku PK parc. č. [REDAKOVANÉ], ornej pôde s výmerou 0,57 ha, vedenému v PK vložke č. [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ] jej právnym predchodcom (pôvodným vlastníkom) [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], a preto jej nepriznal vlastnícke právo k nemu a ani právo na náhradu.

4. Sťažovateľka podala proti rozhodnutiu správneho orgánu opravný prostriedok (správnu žalobu), v ktorom navrhla jeho zrušenie. Tvrdila, že rozhodnutie je nezákonné a bola ním ukrátená na svojich právach. Namietala porušenie § 33 ods. 2 a § 3 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“), ktoré malo spočívať v tom, že v konaní boli zásadným spôsobom porušené jej procesné práva, keď nemala vedomosť o tom, z akých listín bude správny orgán pri rozhodovaní vychádzať. Správny orgán jej nedal možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohla k týmto listinám vyjadriť, resp. navrhnúť doplnenie dokazovania.

5. Rozsudkom č. k. 1 S 142/2014-47 z 5. novembra 2015 krajský súd žalobu zamietol. Na základe odvolania sťažovateľky Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 2 Sžr 24/2016 z 28. marca 2018 zrušil rozsudok krajského súdu z 5. novembra 2015 ako aj jeho uznesenie z 23. decembra 2015 a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Dôvodom rozhodnutia bol nesprávny procesný postup krajského súdu, ktorý o opravnom prostriedku sťažovateľky nerozhodoval v režime podľa 3. hlavy 5. časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ale rozhodoval podľa 2. hlavy 5. časti OSP.

6. Krajský súd následne vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 1 S 142/2014-97 z 3. októbra 2018 (ďalej len „rozsudok prvostupňového súdu“), ktorým rozhodnutie správneho orgánu potvrdil a sťažovateľke právo na náhradu trov konania nepriznal. Z odôvodnenia rozsudku prvostupňového súdu je zrejmé, že krajský súd sa stotožnil s názorom správneho orgánu, že neboli splnené podmienky na úspešné uplatnenie reštitučného titulu spočívajúce v prechode dotknutého pozemku z pôvodného vlastníka na štát v rozhodnom období niektorým z taxatívne ustanovených reštitučných titulov. Krajský súd skonštatoval, že k nadobudnutiu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti dochádzalo až rozhodnutím Okresného súdu Magyaróvár ako pozemkového úradu za splnenia predchádzajúcich podmienok (pridelenie pozemku, zaplatenie poplatku zaň v určenej lehote a nevylúčenie z prídely), avšak tento okresný súd zapísal pozemok PK parcelu č. [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ] v prospech Maďarského štátu – pokladnice, a nie v prospech právneho predchodcu

sťažovateľky [REDAKOVANÉ]. Pokiaľ by uvedený pozemok bol nadobudnutý do vlastníctva právnym predchodcom sťažovateľky, bol by rozhodnutím č. 5922/928, 118061 zapísaný v pozemkovej knihe v jeho prospech, ako to bolo pri ostatných navrhovaných prídelcoch v zozname č. D cs 2 rozhodnutím č. 6941/1928 z 1. decembra 1928. Krajský súd preto uzavrel, že [REDAKOVANÉ] bol predmetný pozemok daný len do držby. Následne preto nemohla byť splnená ani podmienka prechodu vlastníctva uvedeného pozemku na štát v rozhodnom období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990. K prvotnému prechodu na štát (Maďarský štát – pokladnica) došlo ešte 13. októbra 1928 rozhodnutím Okresného súdu Magyaróvár ako pozemkového úradu č. 5922/928, 118061. Československý štát sa následne stal vlastníkom daného pozemku na základe Mierovej zmluvy s Maďarskom (publikovanej v Zbierke zákonov pod č. 192/1947 Zb. a účinnej 14. októbra 1947 podľa čl. 42 tejto zmluvy), pričom deklaratórny zápis vlastníctva o tom bol do pozemkovej knihy zapísaný 27. apríla 1956. Uvedené nadobudnutie vlastníctva štátom pritom nepredstavuje žiaden z reštitučných titulov taxatívne vymenovaných v § 3 zákona č. 503/2003 Z. z.

7. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie, ktorým navrhla napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Odvolanie odôvodnila tým, že súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, pričom nesprávne odkázala na znenie § 221 písm. f) OSP, hoci daný odvolací dôvod bol v rozhodnej dobe upravený v § 221 písm. h) OSP. Sťažovateľka v odvolaní predovšetkým namietala nesprávne právne posúdenie, pretože podľa nej sa jej právny predchodca stal vlastníkom pozemku, a to i bez intabulácie, pričom vlastníctvo mu bolo odňaté zápisom vlastníctva Československého štátu do pozemkovej knihy 27. apríla 1956, t. j. v rozhodnej dobe. Ďalej namietala nedostatočné zistenie skutkového stavu, z ktorého rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo, pretože toto je v rozpore s obsahom administratívneho spisu, pričom rozhodnutie správneho orgánu i krajského súdu nie sú náležite odôvodnené, a zároveň, že správny orgán nedal sťažovateľke možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia oboznámila s obsahom listín, ktoré tento doložil do administratívneho spisu.

8. Najvyšší správny súd uznesením č. k. 2 Sžr 4/2019 z 24. novembra 2021 potvrdil rozsudok prvostupňového súdu, pretože dospel k záveru, že správny orgán a následne v súdnom konaní aj krajský súd sa vysporiadali so všetkými relevantnými námietkami sťažovateľky. S poukazom na uvedené závery považoval námietky sťažovateľky vznesené v odvolaní za nedôvodné, a preto rozsudok prvostupňového súdu podľa § 219 OSP potvrdil.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Ústavný súd vo vzťahu k sťažovateľkou vzneseným ústavnoprávnym vadám napadnutých rozhodnutí konštatuje, že sťažovateľka vystavala štruktúru a obsah ústavnej sťažnosti pomerne neprehľadne a nesystematicky s prvkami všeobecnosti argumentácie, čo ústavnému súdu sťažilo vyabstrahovanie podstaty sťažnosti a možnosť viesť ústavnoprávnu polemiku s jej konkrétnymi námietkami. Napriek tomu ústavný súd vyselektoval ako ústavnoprávne relevantnú nasledujúcu sériu námietok sťažovateľky:

- a) krajský súd a najvyšší správny súd sa nedostatočným spôsobom vysporiadali s argumentáciou sťažovateľky, t. j. napadnuté rozhodnutie je zaťažené vadou nedostatku riadneho a náležitého odôvodnenia rozhodnutia;
- b) správny orgán, krajský súd a najvyšší správny súd opreli svoje rozhodnutia o také listiny, ku ktorým sa sťažovateľka nemala možnosť vyjadriť;
- c) krajský súd aj najvyšší správny súd pri aplikácii právnych predpisov vykladali niektoré právne predpisy tak, že popreli ich účel a význam.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny), základného práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny, resp. práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) rozsudkami najvyššieho správneho súdu a krajského súdu. Podľa sťažovateľky oba súdy rozhodli arbitrárne, svojvoľne a nespravodlivo, pretože neprihliadali na námietky sťažovateľky vo vzťahu k vadám v rámci postupu a rozhodovania vo veci konajúceho správneho orgánu. Sťažovateľka v podstate namieta procesné pochybenia vo vzťahu k dokazovaniu, resp. procesu objasňovania skutkového stavu, ktoré mali mať vplyv na správne právne posúdenie veci a zároveň namieta nedostatok náležitého odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Namietané procesné vady stavia sťažovateľka do takej roviny, že mohli mať zásadný vplyv na výsledok rozhodovania o jej reštitučných nárokoch. Sťažovateľka zároveň napáda závery správneho orgánu, s ktorými sa stotožnil krajský súd aj najvyšší správny súd, o vlastníckom práve právneho predchodcu sťažovateľky, pričom zastáva názor, že zistený skutkový stav, z ktorého správny orgán vychádzal, je v rozpore s obsahom spisu.

11. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním. Základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (čl. 51 ods. 1 ústavy).

12. Systém ochrany základných práv a slobôd je v Slovenskej republike komplikovaný duálnym pôsobením ústavnej úpravy a úpravy obsiahnutej v listine, pričom obe normatívne úpravy sa vyznačujú rovnakým stupňom právnej sily a po obsahovej stránke sa vo veľkej miere prekrývajú. Tam, kde obsah listiny je identický s ústavou, má malý právny význam na dosiahnutie ochrany ústavného práva alebo slobody odkaz na príslušné ustanovenie listiny.

13. Z porovnania textu čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny a znenia čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy vyplýva, že tieto základné práva a slobody sú v týchto ústavných dokumentoch upravené obsahovo rovnako (identicky), a preto sú ich výklad a aplikácia v zásade rovnaké. Ústavný súd však vyvodil zásadu prednostnej aplikácie ústavy (napr. I. ÚS 141/04, IV. ÚS 64/05, IV. ÚS 611/2020).

14. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07, IV. ÚS 63/2019, I. ÚS 331/2019).

15. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 465/2016, I. ÚS 6/2018).

16. Právo na spravodlivý proces a inú právnu ochranu je naplnené tým, že orgány verejnej moci v rozhodovacích procesoch zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle orgánov aplikujúcich právo, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. To platí aj vo vzťahu ku kontrole procesného postupu orgánu verejnej moci pri zisťovaní skutkového stavu.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv napadnutým rozsudkom krajského súdu:

17. Z pohľadu možnosti ústavného prieskumu rozsudku prvostupňového súdu je podstatné, že proti nemu bola sťažovateľka oprávnená podať odvolanie, čo aj využila.

18. Odvolanie predstavovalo v okolnostiach prejednávanej veci účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého následne najvyšší správny súd ako súd odvolací poskytoval ochranu základným právam i právam zaručeným medzinárodnými zmluvami, ktorých porušenie sťažovateľka namieta v ústavnej sťažnosti. Dokazuje to i skutočnosť, že najvyšší správny súd o odvolaní sťažovateľky rozhodol meritórne tak, že prvostupňový rozsudok podľa § 219 OSP ako vecne správny potvrdil. Je tak naplnená ústavná podmienka na aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorá ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru napadnutým rozsudkom prvostupňového súdu.

19. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu:

20. Vychádzajúc zo svojej doterajšej judikatúry, ústavný súd má na zreteli svoju pozíciu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti, ktorá je odlišná od postavenia všeobecného súdu plniaceho si svoju úlohu v rámci opravného systému, kde podstatou je preskúmať a v prípade nezrovnalostí reparovať zistený skutkový stav a na to nadväzujúci právny záver. Ústavný súd teda na seba neprevzal zodpovednosť všeobecného súdu, ale napadnuté rozhodnutie preskúmal z hľadiska dodržania procesných záruk a jeho zlučiteľnosti s článkami ústavy a dohovoru, ktorých

porušenie sa namieta. Pritom obsah rozsudku najvyššieho správneho súdu podrobil konfrontácii s argumentmi sťažovateľky obsiahnutými v odvolaní, majúc na pamäti, že rozhodnutie orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia, pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach (III. ÚS 311/07). V zásade túto povinnosť nemožno chápať ako vysporiadanie sa s každým argumentom účastníka konania, ale rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia.

21. Podstatou rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je posúdenie ústavnej akceptovateľnosti napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu, prípadne iného orgánu verejnej moci, a nie posudzovanie jeho právnej perfektnosti ani jeho prípadné „vylepšovanie“ (m. m. IV. ÚS 325/08, IV. ÚS 218/2010). Poslaním ústavného súdu nie je kontrola súdnej činnosti vo všetkých smeroch a aspektoch a skúmanie akejkoľvek možnej nezákonnosti alebo procesného pochybenia, či dokonca zrejmej nesprávnosti, ktoré sa v individuálnom konaní pred všeobecnými súdmi prípadne vyskytnú, ale výlučne posudzovanie konformity aktu aplikácie práva (v posudzovanej veci súdneho rozhodnutia) s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou. Ústavný súd teda nepredstavuje opravnú inštanciu všeobecných súdov (I. ÚS 31/05), a preto zásadne nemôže meritórne preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, pri ktorých vydaní súdy rešpektovali požiadavky vyplývajúce z obsahu základných práv ustanovených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Aj keby ústavný súd dospel v konkrétnostiach k odlišnému pohľadu na interpretáciu zákona všeobecnými súdmi, mohol by nahradiť vlastným názorom napadnutý právny názor všeobecného súdu iba vtedy, ak by tento bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.

22. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nepatrí ani právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (I. ÚS 3/97, II. ÚS 218/02, IV. ÚS 340/04, I. ÚS 225/05, II. ÚS 56/07). Samotná skutočnosť, že súd nerozhodol podľa predstáv sťažovateľa, nezakladá porušenie sťažovateľom označených základných práv (I. ÚS 361/06).

23. Z uvedených téz ústavný súd vychádzal aj pri skúmaní možného zásahu do základných práv sťažovateľky napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu a v intenciách námietok sťažovateľky uvádza, že ich podstatou boli vyčítané procesné nedostatky v konaní pred správnym orgánom, ktoré podľa nej v rámci prieskumu v správnom súdnictve neodstránili ani správne súdy a vo svojich rozhodnutiach sa s namietanými nedostatkami dostatočným spôsobom nevysporiadali. Tieto procesné nedostatky sa mali následne prejaviť v nesprávnom právnom posúdení reštitučného nároku sťažovateľky. Ústavný súd posudzoval presvedčivosť odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu vo vzťahu k nastoleným argumentom sťažovateľky a jeho zlučiteľnosti s ústavou. V tejto súvislosti skúmal, či najvyšší správny súd sťažovateľke ozrejmlil svoje myšlienkové pochody, prieskum spôsobu hodnotenia dôkazov, skutkové zistenia a vyvodené právne závery vo vzťahu k rozhodnutiu správneho orgánu takým spôsobom, aby výsledok rozhodovacej činnosti bol jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený a aby sťažovateľka nemusela hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov, aby sa s prijatými závermi bolo možné stotožniť ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj záverov skutkových, z ktorých právne závery vychádzajú.

24. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že odvolací súd spravidla dokazovanie nevykonáva, a teda dôkazy ani sám nehodnotí. Ak v odvolacom konaní posudzuje procesné nedostatky dokazovania, ktorých sa dopustil správny orgán, zaujíma k nim stanovisko cez prizmu odôvodnenia svojho vlastného rozhodnutia, kde je povinný vysporiadať sa s namietanými vadami v dokazovaní správneho orgánu. V tomto duchu podrobuje prieskumu aj rozhodnutie prvoinštančného správneho súdu napadnuté odvolaním a to, či krajský súd konajúci o správnej žalobe dal v odôvodnení rozhodnutia odpovede na všetky relevantné námietky účastníka správneho súdneho konania.

25. V kontexte námietok smerujúcich k vadám dokazovania ústavný súd zdôrazňuje, že rozsah jeho prieskumného oprávnenia je obmedzený na ústavnú konformitu právneho posúdenia ustálených skutkových zistení. Ústavný súd v zásade nie je oprávnený v konaní o ústavnej sťažnosti preskúmať úplnosť dokazovania a posudzovať postup súdov a orgánov verejnej moci pri hodnotení dôkazov. Pri rozhodovaní vychádza z ich konečného skutkového zistenia a v nadväznosti na tento skutkový stav posudzuje ústavnú udržateľnosť aplikovaného hmotnoprávneho posúdenia. Skutkové zistenia nemôže meniť, a to ani na základe prípadného doplnenia dokazovania alebo iného hodnotenia v predchádzajúcom konaní vykonaných dôkazov. Dokazovanie sa primárne vykonáva pred správnym orgánom a jeho skutkové závery môže v prípade potreby dopĺňovať, prípadne korigovať za podmienok ustanovených zákonom len správny súd alebo najvyšší správny súd. S ohľadom na princípy vyplývajúce z ústavne garantovaného práva na spravodlivý proces môže ústavný súd do skutkového základu rozhodnutia zasiahnuť len celkom výnimočne, ak to odôvodňuje extrémny rozpor medzi skutkovými zisteniami a vykonanými dôkazmi. Taký rozpor je zrejme daný vtedy, keď skutkové zistenia nemajú žiadnu obsahovú spojitosť s dôkazmi alebo nevyplývajú z dôkazov pri riadnom z logicky prijateľných spôsobov ich hodnotenia, alebo sú opakom toho, čo je obsahom dôkazov, na ktorých podklade bolo takéto zistenie urobené.

26. Ak existujú výrazné rozpory medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami alebo ak sú právne závery súdu alebo orgánu verejnej moci v extrémnom nesúlade alebo v priamom rozpore s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia meritórneho rozhodnutia nevyplývajú, je potrebné takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 548/2015). Ide o prípady svojvoľného hodnotenia dôkazov bez akceptovateľného racionálneho základu. Taká vada spravidla vzniká v dôsledku zjavného omylu či evidentnej logickej chyby.

27. V súvislosti s týmto okruhom námietok sťažovateľky ústavný súd nedospel k záverom, ktoré by opodstatňovali absenciu racionality či logiky v skutkových a z nich vyvierajúcich záveroch správneho orgánu, resp. správnych súdov. K jednotlivým námietkam sťažovateľky uvedeným v ústavnej sťažnosti považuje za potrebné ústavný súd uviesť na zdôraznenie ústavnej konformnosti napadnutého rozhodnutia najvyššieho správneho súdu tieto skutočnosti:

28. Námietku, že krajský súd a najvyšší správny súd sa nedostatočným spôsobom vysporiadali s argumentáciou sťažovateľky, považuje ústavný súd za nedôvodnú. Sťažovateľka namieta nedostatočné vysporiadanie sa s jej argumentáciou, a teda nedostatočné odôvodnenie rozsudku prvostupňového súdu aj najvyššieho správneho súdu. Sťažovateľka pritom sústreďuje svoju argumentáciu na to, že krajský súd a najvyšší správny súd dospeli k odlišným skutkovým záverom ako sťažovateľka, resp. že sa súdy stotožnili so skutkovým a s právnym posúdením správneho orgánu. Napadnutému rozsudku najvyššieho správneho súdu však nemožno vyčítať nedostatočné

odôvodnenie. Je zrejmé, že najvyšší správny súd sa neobmedzil výlučne na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku prvostupňového súdu, ale, naopak, tieto dôvody doplnil o svoje úvahy, prečo odvolacie námietky sťažovateľky považoval za nedôvodné. Obdobne aj rozsudok prvostupňového súdu sa veľmi podrobne a vyčerpávajúco vysporadúva so všetkými relevantnými námietkami zo žaloby sťažovateľky, pričom z dôvodu, že sa sťažovateľka nestotožňuje s právnym názorom správneho orgánu, krajského súdu či najvyššieho správneho súdu, nemožno ich odôvodnenie označiť za nedostatočné či arbitrárne.

29. Sťažovateľka uvádza, že jej tvrdenia a argumenty mohli byť podkladom na opačné rozhodnutie krajského súdu aj najvyššieho správneho súdu, pričom sa týmito argumentmi súdy nemali vôbec zaoberať. Takéto tvrdenie však nekorešponduje s odôvodneniami rozsudku prvostupňového súdu a rozsudku najvyššieho správneho súdu. Ústavný súd v tomto smere konštatuje, že správny orgán ustálil z vykonaných dôkazov skutkový stav tak, že nedošlo k prechodu vlastníckeho práva k spornému pozemku na Československý štát od právneho predchodcu sťažovateľky, ktorý pred prechodom vlastníctva na štát nebol vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti. Tento záver náležite odôvodnil krajský súd (body 38 až 41 rozsudku) aj najvyšší správny súd (body 33 a 34 rozsudku). V dôsledku toho nebolo možné vyhovieť nároku sťažovateľky, ktorá nespĺňala podmienky oprávnenej osoby v zmysle zákona č. 503/2003 Z. z.

30. Sťažovateľka ďalej vyčíta najvyššiemu správne súdu a rovnako aj krajskému súdu, že v konaní nevyriešili predbežnú otázku vydržania vlastníckeho práva k pozemku jej právnym predchodcom, resp. celkovo vyčíta nesprávne a nedostatočné posúdenie vlastníckeho práva predchodcu sťažovateľky. Ústavný súd poukazuje na to, že správne súdy preskúmavajú zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a nemôžu vyriešiť otázku vlastníckeho práva ako otázku predbežnú. Správne súdy môžu túto otázku posudzovať iba z hľadiska, či správny orgán postupoval v súlade so zákonom (§ 40 správneho poriadku) a v prípade, že vyvstala potreba rozhodnúť o predbežnej otázke v súdnom konaní, posúdiť, či si správny orgán splnil povinnosť a o predbežnej otázke si sám urobil úsudok alebo sa s ňou obrátil na príslušný orgán. Správne súdy teda posudzujú súladnosť postupu správneho orgánu so zákonom, a nie správnosť záverov správneho orgánu o vlastníckom práve ako takom.

31. V prejednávanom prípade si správny orgán urobil úsudok o vlastníckom práve predchodcu sťažovateľky, čo riadne odôvodnil. Odôvodnenie správneho orgánu nemožno hodnotiť ako logicky rozporné ani arbitrárne. Správny súd pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu posudzuje, či správny orgán aplikoval na predmetnú právnu vec relevantný právny predpis a právnu úpravu na vec sa vzťahujúcu aplikoval v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy. Správny súd neskúma vlastnícke právo na takej úrovni, ako to žiada sťažovateľka, pričom rozhodovanie o otázke vlastníckeho práva v rovine, v akej to vyžaduje sťažovateľka, patrí v zmysle § 3 Civilného sporového poriadku výlučne do právomoci civilného súdu. Podobnú odpoveď na zhodnú námietku sťažovateľky obsahuje aj napadnutý rozsudok najvyššieho správneho súdu (bod 34).

32. Sťažovateľka argumentuje nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 346/09, ktorý však nesprávne aplikuje na preukázanie vlastníckeho práva predchodcu sťažovateľky. Predmetný nález sa zaoberal odlišnou situáciou, ktorá sa týkala rozhodnutia o zachovaní štátneho občianstva, a nie otázkou vlastníckeho práva.

33. Sťažovateľka tiež poukázala na závery najvyššieho súdu v rozsudku č. k. 6 Sžo 472/2009 z 28. septembra 2010, v ktorom však najvyšší súd vyčítal správne mu orgánu, že si náležite nevyriešil predbežnú otázku v zmysle § 40 správneho poriadku, čo nie je možné aplikovať na prejednávanú vec. Správny orgán si totiž náležite urobil úsudok o vlastníckom práve predchodcu sťažovateľky ako o predbežnej otázke v zmysle § 40 správneho poriadku. Sťažovateľka svojou sťažnosťou správne mu orgánu vyčíta to, že dospel k opačným záverom ako ona samotná, a nie to, že správny orgán nepostupoval v súlade s § 40 správneho poriadku.

34. Námietku sťažovateľky, že správny orgán, krajský súd a najvyšší správny súd opreli svoje rozhodnutia o také listiny, ku ktorým sa sťažovateľka nemala možnosť vyjadriť, považuje ústavný za nedôvodnú. Z obsahu spisu a odôvodnenia rozsudku najvyššieho správneho súdu (bod 37) či prvostupňového súdu (bod 45) vyplýva, že správny orgán vyzval sťažovateľku výzvou z 2. mája 2013 vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia. Napriek tomu ústavný súd dodáva, že dôvodom zrušenia rozhodnutia správneho orgánu môže byť len taká vada, ktorá mohla mať vplyv na jeho správnosť a zákonnosť, čo nie je tento prípad. Ústavný súd sa zároveň stotožňuje s doterajšou judikatúrou najvyššieho súdu, ktorá stojí na stanovisku, že rozhodnutie správneho orgánu sa nezrušuje preto, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré nemôžu privodiť vecne iné či výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka (R 122/2003). Ústavný súd pod touto námietkou vníma aj námietku sťažovateľky, v zmysle ktorej sa krajský súd a najvyšší správny súd nevysporiadali s tým, že správny orgán mal podľa jej názoru vychádzať z odlišného prekladu rozsudku č. 33.461/1926 O.F.B. z 10. augusta 1926 a uznesenia č. 47.900/1927/0.F.B. z 26. septembra 1928, než aký predložila sťažovateľka. K uvedenému je potrebné uviesť, že sťažovateľka nepreukázala (napriek tomu, že správnosť svojich tvrdení mohla sťažovateľka poľahky overiť nahliadnutím do spisu počas prebiehajúceho konania), že by správny orgán vychádzal z iného prekladu, a toto tvrdenie preto zostáva v rovine špekulácií.

35. K námietke sťažovateľky, že krajský súd aj najvyšší správny súd pri aplikácii právnych predpisov vykladali niektoré právne predpisy tak, že popreli ich účel a význam, sťažovateľka argumentuje vo veľmi abstraktnej rovine, pričom námietky všeobecného charakteru ústavnému súdu ani neumožňujú vykonať meritórny ústavnoprávny prieskum. Sťažovateľka je totiž povinná vymedziť ňou namietané porušenie svojich ústavných práv dostatočne konkrétne, aby ústavný súd mohol preskúmať dôvody sťažnosti v kontexte ústavnoprávnej udržateľnosti napadnutého rozhodnutia. Ústavný súd nie je oprávnený (a už vôbec nie je povinný) sám vytvárať právnu argumentáciu za sťažovateľku, a tým nahrádzať jej pasivitu. Ústavný súd je dôvodmi ústavnej sťažnosti viazaný a nemôže podrobiť napadnuté rozhodnutie ústavnoprávne mu prieskumu, ak nie sú sťažnostné dôvody vymedzené dostatočne konkrétne a určito.

36. Ústavná sťažnosť musí okrem iného obsahovať tiež konkrétne skutkové okolnosti a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd [§ 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde]. Ústavná sťažnosť sťažovateľky je vo viacerých častiach veľmi všeobecná, pretože sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nekonkretizovala, aké predpisy („niektoré predpisy“) boli vykladané tak, že bol popretý ich účel a význam, a tiež, prečo považuje napadnutý rozsudok za arbitrárny. Takýto východiskový stav znemožňuje ústavnému súdu viesť relevantnú a kvalifikovanú ústavnoprávnu polemiku s napadnutým rozsudkom.

37. Ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemá *ex officio* prieskumnú právomoc, t. j. nemá oprávnenie bez námietky sťažovateľa *en bloc* preskúmať napádané rozhodnutie a iniciatívne vyhľadávať prípadné ústavne neudržateľné pochybenia. Inými slovami, tvrdenie sťažovateľa bez jeho konkretizácie v interakcii s napádaným rozhodnutím, opatrením, prípadne iným zásahom nepostačuje na meritórne konštatovanie o porušení sťažovateľom označených práv a slobôd (I. ÚS 245/2018).

38. Z uvedeného rezultuje požiadavka dôsledného dodržiavania dispozičnej zásady v konaní o ústavnej sťažnosti, ktorú podčiarkuje viazanosť ústavného súdu jej dôvodmi (§ 45 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd je teda v zásade oprávnený preskúmať porušenie sťažovateľkou tvrdených základných práv a slobôd iba z hľadiska tých námietok, ktoré sťažovateľka zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom s dostatočnou zrozumiteľnosťou a potrebnou podrobnosťou vo svojej ústavnej sťažnosti predniesla.

39. Vo vzťahu ku kľúčovej námietke sťažovateľky ústavný súd uvádza, že dokazovanie vykonané správnym orgánom nevykazuje intenzitu vybočujúcu z ústavnoprávneho rámca, argumenty smerujúce proti dokazovaniu neboli spôsobilé zmeniť pohľad ani na právne posúdenie veci, ktorého nesprávnosť bola namietaná v kontexte a nadväznosti na vyčítané nedostatky dokazovania, ktoré sa mali podpísať na právnom posúdení veci. Hodnotenie dôkazov nebolo poznačené ústavnoprávnym excesom, záver o neunesení dôkazného bremena sťažovateľky vo vzťahu k nadobudnutiu vlastníckeho práva k predmetnému pozemku jej predchodcom, ktorý je výsledkom procesu hodnotenia dôkazov, je preto potrebné považovať za ústavne udržateľný.

40. Závery uvedené v odôvodnení rozsudku najvyššieho správneho súdu možno považovať v rámci sťažnostných námietok za dostatočné a presvedčivé a na druhej strane ich nemožno považovať za arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia ústavný súd dospel k názoru, že najvyšší správny súd štandardným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagoval na sťažovateľkou uplatnené odvolacie námietky, pričom svoj záver o potvrdení rozsudku krajského súdu zrozumiteľne a primerane odôvodnil. Právne závery najvyššieho správneho súdu nevykazujú znaky svojvôle alebo arbitrárnosti. Skutočnosť, že sa sťažovateľka so závermi najvyššieho správneho súdu nestotožňuje a má na vec iný názor, nemôže sama osebe viesť k záveru o arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho správneho súdu svojím vlastným.

41. Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní odmietnuť aj návrh podľa čl. 127 ústavy, ktorý je zjavne neopodstatnený. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podľa ustálenej judikatúry považovať takú ústavnú sťažnosť, pri ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 391/2019, I. ÚS 403/2019, I. ÚS 418/2019, II. ÚS 69/2021).

42. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu a základným právom sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny a tiež jej právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by reálne signalizovala možnosť po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vysloviť porušenie ňou označených práv, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie v tejto časti z dôvodu zjavnej

neopodstatnenosti. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 38 ods. 2 listiny, ktorého obsahom je právo na verejné prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, ústavná sťažnosť dokonca neobsahuje žiadnu relevantnú argumentáciu, čo je dôvodom na odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

43. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite jej ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu